

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра міжнародних відносин

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
«РЕГІОНАЛЬНИЙ РОЗВИТОК І ТКС»

Підготовки доктора філософії
галузі знань С Соціальні науки, журналістика та інформація та міжнародні відносини
Спеціальності С3 Міжнародні відносини
Освітньо-наукової програми «Міжнародна відносини та стратегічні комунікації України
та ЄС»

Луцьк -2025

Силабус вибіркового освітнього компонента курсу «РЕГІОНАЛЬНИЙ РОЗВИТОК І ТКС» підготовки Доктора філософії (PhD), галузь знань С Соціальні науки, журналістика та інформація та міжнародні відносини, Спеціальності СЗ Міжнародні відносини, освітньо-наукової програми «Міжнародна відносини та стратегічні комунікації України та ЄС»

Розробник: д. політ. н., проф. Шуляк А.М.

Силабус вибіркового освітнього компонента підготовки Доктора філософії
затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин

протокол №1 від 01.09.2025 р.

Завідувач кафедри: доц. Вознюк Є.В.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

проф. Шуляк А.М.

СИЛАБУС

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
форма навчання: денна	С Соціальні науки, журналістика та інформація та міжнародні відносини, Спеціальності С3 Міжнародні відносини, освітньо-наукова програма «Міжнародні відносини та стратегічні комунікації України та ЄС», Доктор філософії	Вибіркова
Кількість годин/кредитів: 120/4		Рік навчання: 1
		Семестр: перший
ІНДЗ: немає		Лекції : 10 год.
		Практичні (семінарські): 14 год.
		Самостійна робота: 88 год.
		Консультації 8 год
		Форма контролю: залік.
Мова викладання		<i>Українська</i>

II. Інформація про викладача

ППШ Шуляк Антоніна Миколаївна

Науковий ступінь доктор політичних наук

Вчене звання професор кафедри

Посада Декан факультету міжнародних відносин, професор кафедри міжнародних відносин

Контактна інформація antonina.mytko@vnu.edu.ua

Дні занять <https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi>.

III. Опис освітнього компонента

Анотація ОК. Освітній компонент «Регіональний розвиток і транскордонне співробітництво (ТКС)» спрямований на формування у здобувачів ступеня доктора філософії системного розуміння регіонального виміру міжнародних відносин, механізмів територіального розвитку та інструментів транскордонної взаємодії в контексті європейської інтеграції України. Курс розкриває теоретичні засади регіоналізму, багаторівневого врядування та кроскордонної інтеграції, аналізує політику згуртованості та інструменти територіального співробітництва ЄС, зокрема програми Interreg, діяльність European Committee of the Regions, механізми Європейських угруповань територіального співробітництва (EGTC), а також інституційні практики в рамках European Union. Особлива увага приділяється участі України у програмах транскордонного співробітництва, реалізації інструментів регіональної політики ЄС у прикордонних регіонах, безпековому виміру ТКС в умовах війни, ролі регіонів у стратегічних комунікаціях та формуванні європейської інтеграційної спроможності держави.

Мета і завдання освітнього компонента. Мета – формування у здобувачів PhD поглиблених знань щодо теорії та практики регіонального розвитку і транскордонного співробітництва як складових сучасних міжнародних відносин та європейської інтеграції України, а також розвиток дослідницьких компетентностей у сфері територіальної політики, безпеки та стратегічних комунікацій

Завдання курсу:

Розкрити теоретичні підходи до регіоналізму, багаторівневого врядування та європейської політики згуртованості.

Проаналізувати інституційні механізми регіонального розвитку та транскордонного співробітництва в ЄС.

Дослідити нормативно-правову базу ТКС в Україні та її адаптацію до *acquis* ЄС.

Оцінити роль прикордонних регіонів у реалізації євроінтеграційної стратегії України.

Визначити безпековий, економічний та комунікаційний вимір транскордонної взаємодії в умовах гібридних загроз.

Сформувані навички підготовки проектних заявок у межах програм ЄС (Interreg, СВС тощо).

Розробити аналітичний дослідницький проект із проблематики регіонального розвитку та ТКС.

Soft skills.

Стратегічне мислення – здатність аналізувати регіональні процеси у багаторівневій системі врядування (локальний–національний–європейський рівні).

Аналітична та критична компетентність – уміння оцінювати ефективність програм ТКС, політики згуртованості та транскордонних ініціатив.

Комунікаційна спроможність – підготовка аналітичних матеріалів, *policy briefs*, презентацій для міжнародних аудиторій.

Етична відповідальність та академічна доброчесність – дотримання принципів прозорості та партнерства у міжнародному співробітництві.

III. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					Форми контролю /бали
	Усього	у тому числі			Сам. роб	
		Лек.	Практ.	Консул.		
1	2	3	4	5	6	
Змістовий модуль 1. Практика здійснення інформаційного забезпечення ТКС						
Тема 1. Концепт транскордонного співробітництва	18	2	2	2	12	ДС/146
Тема 2. Теоретичні підходи до вивчення інформаційного чинника транскордонного співробітництва	16	2	2		12	ДС/146
Тема 3. Функції та якість інформації в ТКС	18		2	2	14	ДС/146
Тема 4. Джерельно-інформаційна база та оргаспекти	16	2	2		12	ДС/146
Тема 5. Етапи розвитку транскордонної співпраці в Європі	16		2	2	12	ДС/156
Тема 6. Програми й ініціативи ЄС із транскордонної співпраці	18	2	2	2	12	ДС/156
Тема 7. Європейський Союз – Україна: євро регіони	18	2	2		14	ДС/146
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	<i>120</i>	<i>10</i>	<i>14</i>	<i>8</i>	<i>88</i>	<i>100</i>
Усього години	120	10	14	8	88	
ВСЬОГО						100 БАЛІВ

Форми контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/РС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти. Відвідування лекційних та семінарських (практичних, лабораторних) занять є обов’язковим. Максимально допустима кількість пропусків — 2 заняття без поважної причини. У разі пропуску занять з поважних причин (хвороба, участь у програмах академічної мобільності, навчання за кордоном тощо), підтверджених відповідними документами, здобувач освіти має право на відпрацювання пропущеного матеріалу у формах, визначених викладачем. Викладач дотримується принципів академічної доброчесності, об’єктивності та неупередженості в оцінюванні результатів навчання.

Політика щодо академічної доброчесності. Нульова терпимість до списування та плагіату. Усі види навчальної діяльності виконуються на засадах академічної доброчесності відповідно до законодавства України та внутрішніх нормативних документів університету. Забороняються: плагіат; самоплагіат; списування; фабрикація або фальсифікація результатів; несанкціоноване використання допоміжних матеріалів. У разі виявлення порушень академічної доброчесності відповідна робота не зараховується і підлягає повторному виконанню або оцінюється в 0 балів.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Усі види навчальних завдань виконуються у визначені силабусом або викладачем терміни. Порушення дедлайнів без поважної причини може призвести до зниження оцінки або незарахування роботи. Перескладання практичних, лабораторних та інших видів робіт можливе лише за наявності поважних причин, підтверджених відповідними документами (лікарняний лист, підтвердження участі в міжнародних освітніх програмах, академічній мобільності тощо).

Можливість визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та інформальній освіті. Результати навчання, здобуті у процесі формальної, неформальної або інформальної освіти (онлайн-курси, тренінги, сертифіковані програми, стажування, міжнародні освітні проекти), можуть бути визнані відповідно до встановленого в університеті порядку за умови їх відповідності програмним результатам навчання освітнього компонента. Рішення про зарахування приймається комісією на підставі поданих здобувачем освіти підтверджених документів.

Можливість отримати додаткові (бонусні) бали. Здобувач освіти може отримати додаткові (бонусні) бали (у межах, визначених силабусом) за: участь у наукових конференціях, круглих столах, семінарах з тематики курсу; підготовку та публікацію наукових матеріалів; участь у проектах, пов’язаних з інформаційно-аналітичною діяльністю, стратегічними комунікаціями та міжнародними відносинами; виконання додаткових аналітичних або дослідницьких завдань за погодженням із викладачем

V. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль проходить у формі заліку, за складання якого студент може отримати 100 балів. Оцінка за освоєння курсу виставляється згідно шкали оцінювання.

VII. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ (НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS)

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
----------------	---------------------

90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
0–59	Незараховано (необхідне перескладання)

Питання на залік

1. Транскордонне співробітництво (ТКС) як елемент державної політики
2. Елементи ТКС.
3. Характеристика поняття «євро регіон».
4. Мета та принципи транскордонної співпраці.
5. Правове та інституційне підґрунтя ТКС.
6. Сутність інформаційного забезпечення в сучасній науці
7. Компоненти системи інформаційного забезпечення
8. Зміст інформаційного забезпечення транскордонного співробітництва
9. Функції інформаційного забезпечення транскордонного співробітництва
10. Основні суб'єкти й об'єкти системи інформаційного забезпечення транскордонного співробітництва
11. Види інформаційного забезпечення ТКС за ознакою статусу суб'єктів
12. Напрями кооперації в інформаційно-аналітичній роботі
13. Документальні джерела з транскордонного співробітництва в міжнародному вимірі
14. Документи Комітету з питань розвитку транскордонного співробітництва Ради Європи й інших офіційних органів Ради Європи.
15. Статистичні матеріали з транскордонної кооперації. Програми і проекти з розвитку транскордонної співпраці. Мемуарна література.
16. Організаційні аспекти інформаційного забезпечення транскордонного співробітництва.
17. Етапи транскордонного співробітництва.
18. «Європейська територіальна співпраця».
19. INTERREG I. INTERREG II. INTERREG III. INTERREG IV
20. Програма PHARE CBC (Cross-Border Cooperation) та PHARE CREDO
21. CADSES. TACIS CBC. CARDS та MEDA. LACE
22. Повідомлення Європейської комісії «Ширша Європа»
23. Європейська політика сусідства. Інструмент європейського сусідства. Програми на 2007–2013 рр. Ініціатива «Східне партнерство».
24. Рамкові міжнародні угоди з транскордонного співробітництва. Угоди про утворення євро регіонів.
25. Угоди між регіональними органами адміністративно-територіальних одиниць сусідніх держав.
26. Національне законодавство України з регіонального та транскордонного співробітництва.
27. Стратегічний документ для України. Індикативна програма на 2011–2013 рр.
28. Законодавча база забезпечення транскордонного співробітництва України.

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Методичне забезпечення:

1. Шуляк А.М. Institutional support for ukrainian-polish cross-border cooperation within the framework of euro-regions "Carpathian" and "Bug". *Środkowoeuropejskie Studia Polityczne [Central European political studies]*. Wydawnictwo Naukowe WNPiD UAM, Poznań, #2, 2021, p.79-98.
2. Шуляк А.М. Польсько-українське прикордоння: співробітництво, інститути, проекти, програми. Кейс для єврорегіонів «Карпати» та «Буг». Становлення та розвиток співробітництва України з країнами Вишеградської групи: колективна монографія / за ред. І. І. Іваненка. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2021. С.186-219.
3. Сидорук Т., Павлюк В., Шуляк А.М. Трансформації в архітектурі європейської безпеки під впливом російсько-української війни Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії. Луцьк: Вежа-Друк, 2022, №3(14). С. 60-72.
4. Слова Т., Шуляк А.М. Євроінтеграція як національний інтерес України Стратегічні комунікації в контексті безпекової політики: європейський і глобальний рівні: матеріали Інтернет-конференції / за заг. ред. Н. Карпчук. Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки, 2023. С. 62-66.
5. Слова Т., Шуляк А.М. Історична пам'ять та примирення VS національні інтереси України та Польщі Медіафорум: аналітика, прогнози, інформаційний менеджмент, 2024, №14. С. 345-369. URL: <https://journals.chnu.edu.ua/mediaforum/article/view/598/609> DOI: <https://doi.org/10.31861/mediaforum.2024.14.345-369>.
6. Шуляк А.М. Євроінтеграційні процеси як вектор захисту національних інтересів крізь призму російсько-української війни *Wojna Rosji z Ukrainą i Zachodem: Prace Monograficzne / Redakcja naukowa S.Wasiuta, T.Wójtowicz. Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie*, 2024.560 с. P. 259-280. DOI 10.24917/9788368020700 ISBN: 9788368020700

Основні джерела:

1. Транскордонне співробітництво як інструмент місцевого та регіонального розвитку. <https://niss.gov.ua/publikatsiyi/analitichni-dopovidi/transkordonne-spivrobitnytstvo-yak-instrument-mistsevoho-ta>
2. Програми транскордонного співробітництва як драйвер розвитку об'єднаних територіальних громад Західного прикордоння. <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/regionalniy-rozvitok/programi-transkordonnogo-spivrobitnictva-yak-drayver-rozvitku>
3. Транскордонне співробітництво: правові основи та успішні практики: посібник / Євчак Ю.Б., Зарді А., Лазур Я.В., Очкаї Д., Санченко А.Є.,
4. Сошников А.О., Устименко В.А., Фетько Ю.І. / за заг. ред. В.А. Устименка; ред.-упоряд. Гук А.К., Санченко А.Є. К., 2020. 152 с.
5. Синергія програм транскордонного співробітництва та стратегій регіонального розвитку в Україні. <https://www.civic-synergy.org.ua/wp-content/uploads/2018/04/Synergiya-program-transkordonnogo-spivrobitnytstva-ta-strategij-regionalnogo-rozvytku-v-Ukrayini.pdf>
6. Транскордонне та міжтериторіальне співробітництво: нереалізовані потенціал і можливості. <https://www.csi.org.ua/news/transkordonne-ta-mizhterytorialne-spivrobitnyctvo-nerealizovani-potenczial-i-mozhlyvosti/>.
7. Волкова, Н. (2023). Транскордонне співробітництво України з країнами ЄС в умовах російсько-української війни. *Економіка та суспільство*, (48). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-48-52>.
8. Транскордонне співробітництво як інструмент місцевого та регіонального розвитку : аналіт. доп. / Химинець В. В., Головка А. А., Мірус О. І. Київ: НІСД, 2021. 47 с

9. Успішне транскордонне співробітництво з ЄС — основні поради українським громадам. 11.01.2024 <https://www.prostir.ua/?library=uspishne-transkordonne-spivrobitnytstvo-z-es-osnovni-porady-ukrajinskym-hromadam>.

Додаткові

1. Communication from the Commission on "Cooperation in the Area of Justice and Home Affairs within the Eastern Partnership, Brussels, 26 September 2011. http://ec.europa.eu/home-affairs/news/intro/docs/20110926/1_EN_ACT_part1_v9.pdf.

2. EUREGIO: www.euregio.de.

3. European Charter of Local Self-Governmen. <http://conventions.coe.int/> 10.

4. European Grouping for Territorial Cooperation. http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/gect/index_en.htm.

5. European Neighbourhood and Partnership Instrument. Ukraine. Country Strategy Paper: 2007-2013. http://ec.europa.eu/world/enp/pdf/country/enpi_csp_ukraine_en.pdf.

6. European Neighbourhood and Partnership Instrument. Ukraine. National Indicative Programme 2011-2013. http://ec.europa.eu/world/enp/pdf/country/2011_enpi_nip_ukraine_en.pdf.

7. European Neighbourhood Policy. http://ec.europa.eu/world/enp/documents_en.htm.

8. Interreg. <http://www.interreg4c.eu/>

9. Химинець В. В. Кушнір Н. О. Головка А. А. Транскордонна та міжрегіональна співпраця (на прикладі єврорегіонів та європейських об'єднань територіального співробітництва). http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/33_2_2020ua/18.pdf

10. Лукша Олег Стратегічні аспекти транскордонного співробітництва і регіонального розвитку Закарпаття. *Стратегія розвитку*. https://regionet.org.ua/ua/Strategichni_aspektu_transkordonnogo_spivrobitnutstva_i_regionalnogo_rozvytku_Zakarpattya_1569.html#page_title

11. Програма Interreg NEXT Польща-Україна 2021-2027. - <https://decentralization.gov.ua/news/16625>